

Solen började lysa riktigt vackert när det artade sig till Lions-auktion utanför hamnmagasinen i Vadstena på lördagen. Och de vita molngubbarna bidrog till att hålla secuförändringarna i gång i värnaturen. Klas Engman klubbade igång precis kl 10, och då var det verkligen folkigt på gröngräset framför hamnmagasinen.

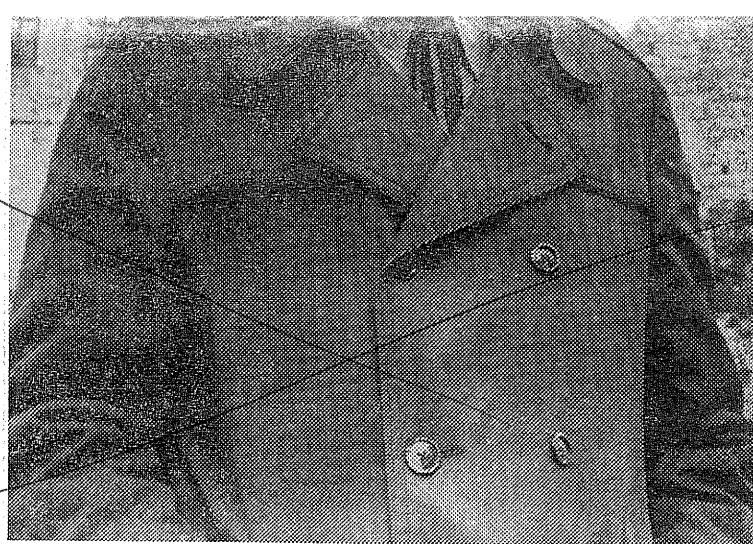
Redan dessförinnan hade Lions De hade fullt göra med att bära ut auktionskommitté varit i elden, och alla saker som skulle finna nya ägare det ända från 7 på lördagsmorgonen.

FORTS PÅ SID 4

—5 augusti kommer att ha kyrko-handboksförslaget och det nya psalmtillägget som huvudmotiv. Medverkande blir kontraktsprosten Per Edvall, Kalmar, pastor Per-Olof Nisser, Stockholm, Syster Patricia m fl. Vidare musikdirektörerna Bengt Göran Sköld, Norrköping, Torgny Erseus, Stockholm, Lars Edlund, Gotland, där han också är bonde nu för tiden, och Torsten Holmberg. Sånggruppen Harmoni finns även med. Musikandakter och gudstjänster kommer att varvas i programmet, med de musikaliska inslagen på aftontid. Klart är även att det blir två soloorgelaffnar med Bengt Göran Sköld och Torsten Holmberg som exekutörer.

● Den 8 augusti kommer professor Martin Weyer från Marburg i Väst-

FORTS PÅ SID 4

Torsten Holmberg har en intensiv sommar framför sig i musikens tecken. Inför den tiden tar han igen sig i lugn slottsmiljö

accn 54

En vårprimör:

Länets grottforskare besökte Rödgavel

Ö-BL 5/5 1975

Ombergs skönhet beundras året runt av turister, naturälskare och ortsbor, men numera är det inte så många som känner till att det finns ett annat osynligt landskap på det vackra berget. Omberg gömmer

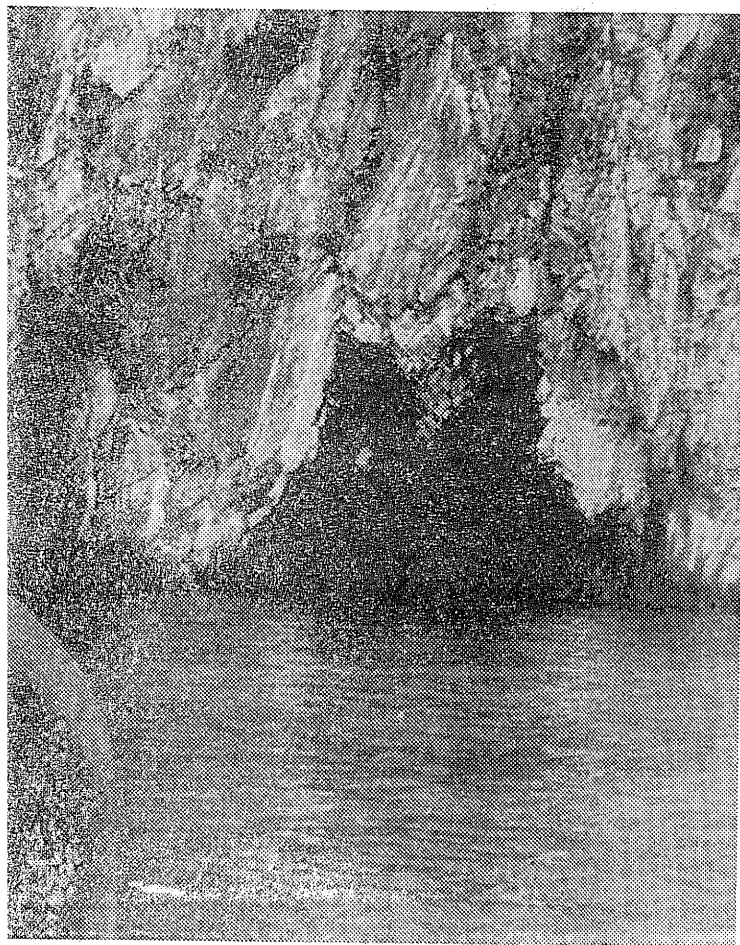
nämigen ett 10-tal grottor av olika storlek och för den som lyckas ta sig fram till någon av dessa öppnar sig en helt ny och fascinerande värld.

Ombergsgrottorna och Ombergs geologiska ursprung är naturligtvis något som intresserar Östgöta Grottklubb och på många medlemmars begäran arrangerades på lördagen en grottsafari till östgötarnas heliga

berg. Det skedde under ledning av klubbens stiftare och legendariske grottforskaren Leander Tell från Norrköping, över de 80 åren nu, men still going strong i grottpassagera. Safarin utgick från Hästholmen

där bl a fiskare Arne Thorn mötte med båt. Ombergs största grotta, Rödgavel, mellan Stocklycke hamn och Ellen Keys Strand, är nämligen så svårtillgänglig att man knappast

FORTS PÅ SID 7

Tell på väg in mot Rödgavelsgrottan på Ombergs sjöside.

Länets grottforskare . . .

FORTS FRÅN SID 1

kan klättra dit längs den lodräta bergväggen.

Nu var också vädermakterna nådiga och i ganska lugn sjö kunde klubbmedlemmarna ta sig fram till Rödgavel och ta sig en titt in i den imponerande grottan. Vätterns vattenstånd är nu emellertid så högt att man näppeligen kan ta sig in torrskodd och ingen försökte heller. Det räckte dock att beundra den 17 meter djupa, 9 meter breda och 7 meter höga grottan som så till den grad har tillfredsställt folkfantasin i alla tider.

Ombergssägner

Det sas bl a att drottning Omma hade sin skatt gömd i Rödgavel, och många är de lyckökare som försökt klättra ner och in i grottan och ömkligt omkommit på kuppen.

En av de många sägnerna som finns kring Rödgavelsgrottan lyder så här i korthet. En munk ville en gång låta bygga en kyrka i Heda. Han kom i samspråk med en jätte som bodde i Rödgavel och jätten åtog sig att bygga kyrkan mot att få ett stop kristet blod. Om munken dock lyckades finna ut jättens namn innan kyrkan var färdig skulle han slippa ge bort blodet.

Påvel och munken

Jätten byggde kyrkan med rasande fart, men ingen vågade yppa jättens namn för munken. Sista dagarna valade emellertid munkens trotjänarinna kor på Omberg och hörde då inifrån berget hur jättens kvinna vyssjade och sjöng för sitt barn. Sov, sov, min lille byting. I morgon kommer fader Påvel hem med kristet blod.

Tjänarinnan rusade hem till munken och berättade vad hon hört. Munken skyndade förstas till kyrkan och ropade: Påvel, Påvel, du har satt pelaren snett. Jätten blev då så förvånad att han dog på fläcken och alltsedan dess är också en av pelarna i kyrkan sned.

Denna historia berättade nu Lean-

der Tell för safarimedlemmarna. Han informerade också om Ombergs intressanta geologiska ursprung.

— Omberg är verkligen en geologisk märkvärdighet, menade han. Kalksten bildas nämligen inte vertikalt som ju är fallet på Omberg utan horisontalt. Förklaringen till fenomenet är att det 600 miljoner år gamla kalkstenslagret en gång blev utsatt för kölossala naturomvälvningar. Bottenstenen klövs, Vätterns gravsänka uppstod och just vid Omberg vältte berget över på sidan och står så sedan dess.

— Det är alltså en synnerligen unik företeelse detta. Vid Medelhavet kan man emellertid finna flera sådana exempel och även Kullen i Skåne är något liknande.

Intressant turistmål

Ombergsgrottorna är alltså ett högtintressant turistmål och man behöver inte vara geolog för att få utbyte av ett besök. Hur kommer det sig då att inte fler turister besöker grottorna? Förr, på 30- och 40-talen va det ju ett givet utflyktsmål för Ombergsturisterna.

— Folk är nog för bekväma nu och har för bråttom till allting, säger Arne Thorn, son till fiskare Hugo Thorn i Hästholmen som förr ofta fick frakta turister till grottorna. Naturligtvis händer det nu för tiden också att folk vill besöka grottorna, i synnerhet gäster på Stocklycke vandrarhem, men det finns ingenting organiserat.

— Det sker alltså ingen reklam för båtturen dit, men grottorna finns förstas på vykort. Så ibland händer det att turistbyrån i Vadstena får förfrågningar och då ställer vi upp. Men att arrangera turer i större skala får förstas sådana konsekvenser som regler för livbälten, försäkringar o s v.

Fyrstenar i Örberga

Väl iland i Hästholmen igen begav sig Östgöta Grottklubb till Stock-

Storband . . .

ter efteråt. Och redan då kunde vi konstatera att det inte fanns något att göra å ladugården och vinkelbyggnaden.

— Och vi var i Quisberg kanske 10 minuter efter larmet, berättar brandmästare Gustaf Öhrman som ledde arbetet från Motala-kärens sida. Vi såg redan på stort avstånd rökpelaren och förstod att vi nog var för sena trots att vi kom så tidigt. På grund av strålningsvärmen från den stora brandhärden mot de uthusbyggnader som befann sig i omedelbar närhet av denna fick vi göra allt för att inte de också skulle övertändas. Det hade börjat brinna på taket och gavlarna av dessa, men elden där kunde begränsas.

Vattenfråggen trodde man först skulle bli ett problem, men Brandkåren från Vadstena kopplade snabbt till en närbelägen brandpost

lycke hamn och vidare längs sjövägen till Borghamn. Här studerade man kalkstenslagren närmare och Leander Tell berättade att stenlagret här och den vertikala väggen vid Ombergs södra sjöside är samma lager. Bara med den skillnaden att i Borghamn fick lagret ligga kvar horisontalt.

Han informerade också om den betydelse stenbrottet haft, bl a vid byggnationen av Alvastra, Vadstena slott, slättens kyrkor, Karlsborgs fästning och Göta Kanal.

Från Borghamn körde gruppen vidare till Ullnäs vid Örberga där man letade fyrstenar på stranden en stund. Fyrstenarna ligger löst och har rullats runda av vattnet. De består av svavelkis och användes förr som eldon då man slog dem mot flinta. Folk i trakten sålde sådana stenar på marknaderna och än idag kallas udden här för Fyrstensberget.

Elbe

Och Motalakån från trädgårdsav Quisberg.

Quisbergs egen Harald Huldt so snabbt hem efter håll. I uthusbyggnaden två stora och maskiner värda tre maskiner, en båt fanns också.

Lundstedts Rör rat till 200 000 värde torde stiga själva byggnaden kaptan Huldt 300 000 kr. Värde miljon brann upp

Förutom brandven många andra hade skyndat till att rädda det som Bl a hjälpte Kristina att få ut en del från brandplatser

Brandorsaken i måndagsförmidda kkel. Överslag i varit en anledning oförsiktighet med Men verkligheten vet någonting.

Motala kommun — har varit gå från större eldsvådugårdsbranden gård för fem år liknande omfattningare brann det, snabbt, i Kungs Senare samma år svin inne vid eldstall vid Rismark

säjj

till Röda korsel

Storbandsjazz i Sporthallen

